

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

 О.Б. Жильцов

« 01 » _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ МУЗИЧНО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Галузь знань 02 Культура і мистецтво
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Професійне спрямування «Сольний спів»

Інститут мистецтв

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова. Заступник
директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

«___»_____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДОЛОГІЯ МУЗИЧНО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

Галузь знань 02 Культура і мистецтво
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Професійне спрямування «Сольний спів»

Інститут мистецтв

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова. Заступник
директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма «Методологія музично-педагогічної освіти» для студентів галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 025 «Музичне мистецтво», професійне спрямування «сольний спів».

Розробник: Олексюк Ольга Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва.

Протокол від «30» серпня 2016 року № 1.

Завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва

_____ (Олексюк О.М.)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

ЗМІСТ:

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	7
I. Опис предмета навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни	8
III. Програма	9
<i>Змістовий модуль I. Методологія музично-педагогічної освіти</i>	9
<i>Змістовий модуль II. Методологічний аналіз проблем музично-педагогічної освіти</i>	11
Плани семінарських занять	13
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Методологія музично-педагогічної освіти»	14
V. Завдання для самостійної роботи	15
VI. Методи навчання	18
VII. Методичне забезпечення курсу	18
VIII. Рекомендована література	19
<i>Основна</i>	19
<i>Додаткова</i>	20

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Одним із головних показників і водночас умов творчого зростання викладача будь-якої спеціальності є оволодіння логічним мисленням, усвідомлення закономірностей та явищ педагогічної діяльності, способів їх пояснення не лише на методичному, а й методологічному рівні. Звичайно, зміст методологічної культури педагога-музиканта-дослідника і вчителя музики є різним. Якщо перший має відкривати нові знання, «виробляти» їх, то завдання вчителя музики полягає насамперед у грамотному, творчому впровадженні їх у практику. І тоді на перший план виходить: педагогічна рефлексія, звернена до учня, до змісту і процесу музичної освіти, до власної професійної діяльності; усвідомлення, формулювання та творче вирішення музично-педагогічних завдань, проектування і конструювання музичного навчально-виховного процесу. Все це вимагає цілеспрямованої професійно-орієнтованої методологічної підготовки.

У широкому філософському значенні методологію визначають як вчення про методи наукового пізнання й перетворення дійсності людини. Якщо теорія педагогіки музичної освіти включає передусім систему її категорій і закономірностей, методіку музичної освіти – методи, способи і прийоми музичного навчання й виховання, то методологію музично-педагогічної освіти можна розглядати в трьох аспектах: як методологію її наукового обґрунтування; як методологію наукового обґрунтування певної досліджуваної проблеми музично-педагогічної освіти і як сукупність методів музично-педагогічних досліджень.

Учитель музики, озброєний професійно-орієнтованими методологічними знаннями і творчим досвідом їх практичного застосування, одержує належний орієнтир для аналізу й успішного вирішення різних професійних питань і розв'язання проблем, для вироблення індивідуально-творчої позиції під час їх вивчення і розроблення.

Програму курсу укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу з даної дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові й технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу – забезпечення методологічної підготовки майбутнього вчителя музики на засадах компетентнісного підходу.

Завдання курсу:

- озброїти майбутніх учителів музики теоретичними знаннями з методології музично-педагогічної освіти;
- сформувати у магістрантів інтерес до самостійної дослідницької діяльності з актуальних проблем музично-педагогічної освіти;
- створити умови для набуття методологічних умінь, навичок та компетентностей, необхідних для майбутньої науково-дослідницької діяльності;
- навчити майбутніх учителів музики оформляти результати дослідно-експериментальної роботи відповідно до чинних вимог;
- забезпечити умови для впровадження результатів дослідницької діяльності магістрантів шляхом підготовки доповідей наукових тез та наукових статей.

У результаті вивчення курсу студенти повинні оволодіти знаннями про:

- соціальну значущість музично-педагогічної освіти;
- сутність музично-педагогічної науки і практики;
- зміст методології музично-педагогічної освіти;
- особливості методологічної культури вчителя музики;
- зміст методологічного аналізу музично-педагогічної освіти.

Студент повинен уміти:

- здійснювати професійний аналіз літератури філософського, загальнонаукового і прикладного характеру, пов'язаної з педагогікою музичної освіти;

- виявляти особистісну професійну рефлексію стосовно змісту, процесу музичної освіти, власної викладацької діяльності;
- конструювати музично-освітній процес, творчо застосовуючи здобуті методологічні знання.

Успішність формування професійного мислення педагога-музиканта багато в чому залежить від рівня оволодіння методологічним аналізом проблем педагогіки музичної освіти, що передбачає здатність на науковій основі, об'єктивно розкривати суперечності, які виникають між здобутими знаннями і результатами практичної роботи, спираючись при цьому на дані суміжних наук.

У результаті вивчення курсу студенти мають сформувати програмні компетентності.

Загальні:

- **методологічні:**
  - здатність визначити малодосліджені аспекти у професійній галузі, які є актуальними для розвитку педагогічної науки і мистецтвознавства;
  - розуміння методологічної освіти;
  - володіння методологією науково-педагогічного дослідження, дотримання логіки наукового пошуку через раціональне застосування методологічних підходів, методів і засобів.
- **світоглядні:**
  - наявність ціннісно-орієнтаційної позиції;
  - загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів.
- **громадянська:**
  - уміння діяти із соціальною відповідальністю та громадською свідомістю;
- **комунікативні:**
  - здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності;
- **інформаційні:**
  - здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань;
  - здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності;
- **самоосвітні:**
  - здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку;
  - спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію;
  - прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху;

Фахові:

- **Базові :**
  - **Художньо-естетичні:**
    - сформованість системи художньо-естетичних, мистецтвознавчих та культурологічних;
    - здатність аналізувати, оцінювати й інтерпретувати культурні явища різних епох, мистецькі твори різних стилів, жанрів і форм, уміння висловлювати й аргументувати власні оцінні судження і позиції;
  - **Психолого-педагогічні:**
    - готовність виконувати функції викладача вищого навчального закладу;
    - володіння базовими знаннями з педагогіки і психології вищої школи та вміння їх реалізувати у навчальній і професійній діяльності;
    - розуміння й дотримання у практичній діяльності основних завдань і принципів музичної педагогіки;

- **Спеціальні:**

- **Методичні:**

- володіння методикою викладання у вищій школі (відповідно до обраної спеціалізації).
-

Програмні результати навчання:

- сформованість світогляду, активної громадської позиції, загальної культури. Уміння аналізувати й інтерпретувати соціальні та культурно-мистецькі явища і процеси, аргументувати власні судження;
- уміння працювати в команді (творчому колективі). Вільне володіння українською мовою, культура мовлення. Готовність до професійного спілкування іноземною мовою. Емоційна стабільність, толерантність.
- готовність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності;
- володіння методикою викладання музичних дисциплін у вищій школі (відповідно до обраної спеціалізації). Здатність добирати ефективні й педагогічно доцільні форми та методи роботи із студентами.
- знання теорії та методології музичної освіти. Готовність до науково-педагогічної діяльності у вищій школі. Здатність до самостійного наукового пошуку в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.
- розуміння технології укладання навчальних і робочих програм з фахових дисциплін. Володіння дидактичним матеріалом з музично-теоретичних методичних і музично-виконавських дисциплін.
- здатність до самореалізації та розкриття особистісного творчого потенціалу, професійного лідерства та успіху, самоосвіти і самовдосконалення.

Перелік дисциплін, засвоєння яких необхідно студентам для вивчення курсу: філософія освіти, історія музики, педагогіка вищої школи.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації.

Курс	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>4 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>120 години</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Галузь знань 02 Культура і мистецтво</p> <p>Спеціальність 025 «Музичне мистецтво» (професійне спрямування «сольний спів»)</p> <p>Освітній рівень другий (магістерський)</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 5.</p> <p>Семестр: 9.</p> <p>Аудиторні заняття: 24 <i>годин.</i> з них: Лекції (теоретична підготовка): <i>12 годин</i></p> <p>Семінарські заняття: <i>6 годин</i></p> <p>Практичні заняття: <i>6 годин</i></p> <p>Самостійна робота: 60 години.</p> <p>Модульний контроль: 6 години. Семестровий контроль: 30 годин Вид контролю: <i>екзамен</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Лекцій	Семінарських	Самостійна робота	Практичні заняття	Модульний контроль	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I Вступ до методології музично-педагогічної освіти								
1.1	Методологія музично-педагогічної освіти: поняття, принципи, функції	12	2		10			
1.2.	Сучасні наукові підходи в методології музично-педагогічної освіти	14	2	2	10			
1.3.	Зміст методологічної підготовки вчителя музики	14	2		10	2		
	Модульний контроль	2					2	
	Разом	42	6	2	30	2	2	
Змістовий модуль II Методологічний аналіз проблем музично-педагогічної освіти								
2.1.	Методологічний аналіз як засіб формування методологічної культури вчителя музики	14	2	2	10			
2.2.	Філософський, загальнонауковий та конкретно-науковий рівні методологічного аналізу	16	2	2	10	2		
2.3.	Професійна рефлексія вчителя музики як основа реалізації методологічного аналізу	14	2		10	2		
	Модульний контроль	4					4	
	Разом	48	6	4	30	4	4	30
	Разом за навчальним планом	120	12	6	60	6	6	Екзамен

ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

ВСТУП ДО МЕТОДОЛОГІЇ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Тема 1.1. Методологія музично-педагогічної освіти: поняття, принципи, функції

Мета і принципи методологічної підготовки вчителя музики. Методологічні засади музично-педагогічної освіти. Співвідношення методології і практики музично-педагогічної освіти. Провідні тенденції розвитку музично-педагогічної освіти в контексті євроінтеграційних процесів.

Принципи методології музично-педагогічної освіти: професійної спрямованості; єдності філософського, загальнонаукового і прикладного рівнів методологічного аналізу; взаємозв'язку об'єктивного і суб'єктивного.

Методологія музично-педагогічної освіти як сфера діяльності, пов'язана з науковим пошуком, розробкою та обґрунтуванням вихідних положень категорій та закономірностей. Зв'язок методології музично-педагогічної освіти як науки з філософією освіти, естетикою, психологією, музикознавством, музичною педагогікою.

Функції методології музично-педагогічної освіти (гносеологічна, аксіологічна, евристична, критична, рефлексивна).

Основні поняття теми: принципи професійної спрямованості, єдності філософського, загальнонаукового і прикладного наукового рівня аналізу, функції методології музично-педагогічної освіти.

Література основна: 3, 16, 18, 20.

Література додаткова: 4, 6, 8.

Тема 1.2. Сучасні наукові підходи в методології музично-педагогічної освіти

Категорія «підхід» у мистецькій педагогіці та освітній практиці. Підхід як практична орієнтація на певну сукупність взаємопов'язаних понять, ідей і способів педагогічної діяльності.

Загальна характеристика діяльнісного, культурологічного, особистісно-орієнтованого, системно-синергетичного та компетентнісного підходів.

Основні позиції культурологічного підходу: ставлення до учня як суб'єкта історії, культури, власного життя та освіти; спрямованість на людину, яка пізнає і творить культуру шляхом діалогу. Аналіз діяльнісного підходу до вирішення педагогічних проблем крізь призму ідеї про сутність культури.

Стратегія особистісно-орієнтованого підходу. Відмінність поняття “система” як довільно відібраного сполучення певних складових від системи як цілісного утворення елементів, що об'єднуються системоутворюючою ознакою і мають взаємозалежні зв'язки у процесі функціонування.

Сучасні парадигмальні підходи в мистецькій педагогіці (гносеологічний, онтологічний, феноменологічний, герменевтичний).

Компетентнісний підхід в музично-педагогічній освіті. Реалізація компетентнісного підходу в освітньому середовищі вищого навчального закладу.

Основні поняття теми: діяльнісний, культурологічний, особистісно-орієнтований, системно-синергетичний та компетентнісний підходи, сучасні парадигмальні підходи в педагогічній науці.

Література основна: 7, 9, 11, 17.

Література додаткова: 5, 6, 12.

Тема 1.3. Зміст методологічної підготовки вчителя музики

Елементи змісту підготовки вчителя музики: досвід творчої діяльності; методологічні знання; способи теоретико-аналітичної діяльності; досвід емоційно-ціннісних ставлень учителя музики до процесу осмислення проблем музичної педагогіки.

Взаємозв'язок елементів змісту методологічної підготовки вчителя музики. Досвід творчої діяльності вчителя музики як основний елемент змісту методологічної підготовки, його види.

Функції методологічних знань. Кластери знань (логіко-понятійні, предметно-змістові) і їх характеристика. Рівні методологічних знань: філософський, загальнонауковий та конкретнонауковий.

Сутність та специфіка способів теоретико-аналітичної діяльності. Ціннісне ставлення вчителя музики до теоретико-аналітичної діяльності в системі методологічної підготовки.

Основні поняття теми: методологічні знання, ціннісні ставлення учителя музики, функції та рівні методологічних знань, теоретико-аналітична діяльність.

Література основна: 9, 14, 17, 19.

Література додаткова: 7, 8, 11, 13.

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Дати розгорнуту відповідь на такі питання

1. Проблеми мистецтвознавства у навчальних програмах музичної освіти.
2. Соціальний статус музики у молодіжному середовищі.
3. Загальнонаукові знання в галузі музичної педагогіки.
4. Сутність і значення методології музично-педагогічної освіти.
5. Основні аспекти методології музично-педагогічної освіти.
6. Функції методології педагогіки.
7. Упровадження музично-педагогічної науки в практику.
8. Відмінність між емпіричними і теоретичними характеристиками мислення музиканта-педагога.
9. Структура методологічної культури музиканта-педагога.
10. Структурно-логічна схема головних аспектів методології музично-педагогічної освіти.
11. Методологічні умови однозначності термінів в музично-педагогічному дослідженні.
12. Філософський, загальнонауковий і конкретно науковий рівні методології музично-педагогічної освіти.
13. Зв'язок методології і методики в музично-педагогічній освіті.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Тема 2.1. *Методологічний аналіз як засіб формування методологічної культури вчителя музики*

Засоби формування основ методологічної культури вчителя музики: порівняння, зіставлення, аналогії, способи створення проблемних ситуацій, актуалізація продуктивної діяльності тощо.

Методологічний аналіз як важливий інтегративний засіб формування методологічної культури вчителя музики та невід'ємний компонент його професійного мислення.

Поняття «методологічний аналіз», загальна характеристика його системної якості, рівнів, об'єктивно-суб'єктивної природи, діалектичної логіки (рух від абстрактного до конкретного і навпаки).

Суть методологічної діяльності вчителя музики. Критичне осмислення музично-педагогічної практики з метою її подальшого якісного перетворення.

Основні поняття теми: методологічний аналіз, методологічна культура, професійне мислення вчителя музики.

Література основна: 17, 20.

Література додаткова: 4, 5, 7, 9.

Тема 2.2. *Філософський, загальнонауковий та конкретно-науковий рівні методологічного аналізу*

Загальна характеристика структури методологічного аналізу.

Філософський рівень методологічного аналізу; звернення до прикладів філософського осмислення проблем і категорій музичного мистецтва та музичної педагогіки.

Загальнонауковий рівень методологічного аналізу; звернення до прикладів мистецтвознавчого (у першу чергу музикознавчого), психологічного та іншого виду аналізу споріднених та актуальних для музичної педагогіки проблем; презентація аналогії методологічного аналізу на прикладі досліджень в галузі музикознавства; звернення до прикладів музикознавчого, психологічного осмислення проблем музичної педагогіки.

Конкретнонауковий рівень методологічного аналізу: звернення до прикладів конкретно-наукового аналізу, який включає в себе зв'язки музичної педагогіки з загальними науками (музикознавство, психологія); презентація прикладів системного підходу в аналізі, що включає в себе філософський, загальнонауковий та конкретнонауковий рівень при розгляді проблем музичної педагогіки.

Основні поняття теми: сутність та структура рівнів методологічного аналізу, філософський рівень методологічного аналізу, загальнонауковий рівень методологічного аналізу, конкретнонауковий рівень методологічного аналізу.

Література основна: 11, 13, 15, 19.

Література додаткова: 3, 8, 12.

Тема 2.3. Професійна рефлексія вчителя музики як основа реалізації методологічного аналізу

Музика як предмет рефлексії. Специфіка професійної рефлексії вчителя музики. Виявлення суперечності між наявними знаннями, набутими вміннями, здібностями і результатами практики як рушійна сила професійної рефлексії вчителя музики.

Ціннісна, евристична, пізнавально-орієнтаційна функція професійної рефлексії вчителя музики; цілісність як найважливіша її якість. Зміст логіко-функціональних особливостей рефлексивного аналізу вчителя музики. Емоційно-естетичний, художньо-логічний, художньо-операційний аспект рефлексивного аналізу.

Головні логічні ланки дії рефлексії – первинний самоаналіз, конструювання програми розвитку та саморозвитку, реалізація програми, узагальнюючий самоаналіз.

Основні поняття теми: професійна рефлексія вчителя музики, ціннісна, евристична, пізнавально-орієнтаційна функція професійної рефлексії вчителя музики; емоційно-естетичний, художньо-логічний, художньо-операційний аспект рефлексивного аналізу.

Література основна: 6, 9, 13, 18.

Література додаткова: 5, 9, 11, 13.

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Дати розгорнуту відповідь на такі питання

1. Відмінності між методологічним та методичним аналізом.
2. Рівні розв'язання професійних проблем на основі методологічного аналізу.
3. Методологічний аналіз в конструюванні музично-педагогічного процесу.
4. Методологічні настанови у музично-педагогічному дослідженні.
5. Філософський, загальнонауковий та прикладний рівні методологічного аналізу.
6. Сутність і особливості професійної рефлексії.
7. Функції і компоненти професійної рефлексії вчителя музики.
8. Аналіз понятійного ряду: імпровізація - рефлексія - творчість.
9. Духовні основи професійної рефлексії вчителя музики.
10. Рушійні сили професійної рефлексії вчителя музики.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ I. ВСТУП ДО МЕТОДОЛОГІЇ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Семінарське заняття № 1 (2 год.)

Тема 1.1. Методологія музично-педагогічної освіти: поняття, принципи, функції.

Сучасні наукові підходи в методології музично-педагогічної освіти

1. Методологія педагогіки як вчення про поняття, принципи, функції, методи.
2. Структура методології музичної педагогіки.
3. Принцип професійної спрямованості.
4. Принцип єдності філософського, загальнонаукового і прикладного наукового рівня аналізу.
5. Принцип взаємозв'язку об'єктивного і суб'єктивного.
6. Критичний аналіз діяльнісного підходу до вирішення педагогічних проблем крізь призму ідеї про сутність культури.
7. Системно-синергетичний підхід до педагогічної науки і практики.
8. Сучасні парадигмальні підходи в музичній педагогіці.

Література основна: 3, 7, 9, 11, 16, 17, 18, 20.

Література додаткова: 4, 5, 6, 8, 12.

МОДУЛЬ II. МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Семінарське заняття № 2 (2 год.)

Тема 2.1. Методологічний аналіз як засіб формування методологічної культури вчителя музики

1. Сутнісні характеристики методологічного аналізу.
2. Рівні розв'язання професійної проблеми на основі методологічного аналізу.
3. Принципи і методи філософської і загальнонаукової методології.
4. Структура методологічного аналізу: філософський, загальнонауковий і прикладно-науковий рівні,

Література основна: 17, 20.

Література додаткова: 4, 5, 7, 9.

Семінарське заняття № 3 (2 год.)

Тема 2.2. Філософський, загальнонауковий та конкретно-науковий рівні методологічного аналізу.

1. Роль філософського знання у формуванні методології музично-педагогічного дослідження.
2. Сучасні тенденції у споріднених з педагогікою музичної освіти науках.
3. Прикладний науковий рівень методологічного аналізу.

Література основна: 6, 9, 11, 13, 18.

Література додаткова: 3, 5, 9, 11, 12, 13.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Методологія музично-педагогічної освіти»

Разом: 120 год., лекції – 24 год., семінарські – 6 год., практичні – 6 год., модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 60 год.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		
Назва модуля	Вступ до методології музично-педагогічної освіти			Методологічний аналіз проблем музично-педагогічної освіти		
Кільк. балів за модуль	65 балів			87 балів		
Теми лекцій (6 балів)	Методологія музично-педагогічної освіти: поняття, принципи, функції (1 б.)	Сучасні наукові підходи в методології музично-педагогічної освіти (1 б.)	Зміст методологічної підготовки вчителя музики (1 б.)	Методологічний аналіз як засіб формування методологічної культури вчителя музики (1 б.)	Філософський, загальнонауковий та конкретно-науковий рівні методологічного аналізу (1 б.)	Професійна рефлексія вчителя музики як основа реалізації методологічного аналізу (1 б.)
Теми семінарських занять (33 балів)		Методологія музично-педагогічної освіти: поняття, принципи, функції. Сучасні наукові підходи в методології музично-педагогічної освіти (10+1 б.)		Методологічний аналіз як засіб формування методологічної культури вчителя музики (10+1 б.)	Філософський, загальнонауковий та конкретно-науковий рівні методологічного аналізу. (10+1 б.)	
Самостійна робота (30 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)
Практична робота (33 бали)			(10+1 б.)		(10+1 б.)	(10+1 б.)
Види пот. контр (50 балів)	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)					

Всього – 152 бали, коефіцієнт – 2,5

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Питання для самостійної роботи	Кількість годин	Література	Академічний контроль	Бали
Модуль I. Вступ до методології музично-педагогічної освіти					
Тема 1.1.	1. Охарактеризувати структуру методологічної культури музиканта-педагога. 2. Скласти структурно-логічну схему головних аспектів методології музично-педагогічної освіти. 3. Довести на конкретних прикладах педагогічної практики нерозривний зв'язок емпіричного і концептуального мислення музиканта-педагога.	10 год	Л. о.: 10, 13, 19. Л. д.: 7, 8, 11, 13.	Контроль під час індивідуальних занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 1.2	1. Охарактеристика діяльнісного, культурологічного, особистісно-орієнтованого, системно-синергетичного та компетентнісного підходів. 2. Сучасні парадигмальні підходи в мистецькій педагогіці (гносеологічний, онтологічний, феноменологічний, герменевтичний). 3. Компетентнісний підхід в музично-педагогічній освіті. Реалізація компетентнісного підходу в освітньому середовищі вищого навчального закладу.	10 год	Л. о.: 9, 14, 17, 19. Л. д.: 7, 8, 11, 13.	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті,	5
Тема 1.3	1. Функції методологічних знань. 2. Кластери знань (логіко-понятійні, предметно-змістові) і їх характеристика. 3. Рівні методологічних знань: філософський, загальнонауковий та конкретнонауковий.	10 год	Л. о.: 6, 17. Л. д.: 7, 8, 11, 13.	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті,	5
МОДУЛЬ II. Методологічний аналіз проблем музично-педагогічної освіти					
Тема 2.1.	1. Розкрити функції і компоненти професійної рефлексії музиканта-педагога. 2. Проаналізувати зміст понятійного ряду: імпровізація – рефлексія – творчість. 3. Скласти програму спостереження навчальних занять інших викладачів з проблеми врахування педагогічної рефлексії в музично-педагогічному процесі.	10 год	Л. о.: 11, 13, 15, 19. Л. д.: 3, 8, 12.	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті,	5
Тема 2.2	1. Загальна характеристика структури методологічного аналізу. 2. Філософський рівень методологічного аналізу 3. Загальнонауковий рівень методологічного аналізу. 4. Конкретнонауковий рівень методологічного аналізу.	10 год	Л. о.: 1, 13, 15. Л. д.: 2, 7, 12	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті,	5
Тема 2.3	1. Специфіка професійної рефлексії вчителя музики. 2. Ціннісна, евристична, пізнавально-орієнтаційна функція професійної рефлексії вчителя музики; 3. Головні логічні ланки дії рефлексії	10 год	Л. о.: 3, 11, 15. Л. д.: 2, 7, 12	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті,	5
	Разом	60 год.			30 б.

VII. РОЗРАХУНОК РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ ПОТОЧНОГО (МОДУЛЬНОГО) КОНТРОЛЮ

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	6	6
2.	Відвідування семінарських занять	1	3	3
3.	Відвідування практичних занять	1	3	3
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	6	5	30
5.	Робота на практичному занятті	10	3	30
6.	Робота на семінарському занятті: доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії	10	3	30
7.	Модульна контрольна робота	25	2	50
8.	Підсумковий контроль	152:60		
9.	Підсумковий бал	100		

Коефіцієнт – 2,54

Навчальні досягнення з дисципліни «Методологія музично-педагогічної освіти» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, в якій зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення в національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці.

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, співбесіда, ПМК.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове опитування; підсумкове письмове опитування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
А	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.

B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

Розподіл балів, що присвоюються протягом вивчення дисципліни «Методологія музично-педагогічної освіти».

МОДУЛІ		Модульні контрольні роботи	
Змістовий модуль 1 (семінари, самостійна робота, практична робота)	Змістовий модуль II (семінари, самостійна робота, практична робота)	ЗМ I, ЗМ II,	Екзамен

T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	40
6	17	17	17	28	17		

Разом: 119 балів

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна) семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Методологія музично-педагогічної освіти».

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гончаренко С. С. **Навчально-наукова діяльність студентів з методики музичного виховання: навчально-методичний посібник** / С. С. Гончаренко. – К.: Освіта України, 2010. – 180 с.
2. Гончаренко С. У. **Педагогічні закони, закономірності, принципи. Сучасне тлумачення** / С. У. Гончаренко. – Рівне: Волинські береги, 2012. – 192 с.
3. **Загвязинский В.И., Атаханов Р. Методология и методы психолого-педагогического исследования: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений.** – М.: Издательский центр «Академия», 2003.– 208 с.
4. **Канке В.А. Основные философские направления и концепции науки. Итоги XX столетия.** – М.: Логос, 2000. – 320 с.
5. **Коржув А.В., Попков В.А. Научное исследование по педагогике: теория, методология, практика: Учебное пособие для слушателей системы дополнительного профессионального образования преподавателей высшей школы.** – М.: Академический проект; Трикста, 2008. – 287с. – (Gaudeamus)
6. **Краевский В.В. Методология педагогики: новый этап** : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В.В. Краевский, Е.В. Бережнова. – М.: Издательский центр «Академия» , 2006. – 400с.
7. **Образцов П. И. Методы и методология психолого-педагогического исследования.** – СПб.: Питер, 2004. – 268 с.: ил. – (серия «Краткий курс»).
8. **Олексюк О.М. Музична педагогіка** : навч. посіб. / О.М. Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 248 с.
9. **Олексюк О.М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва: Навч. посіб./ О. Олексюк, М. Ткач** – К.: Знання України, 2004. – 264 с.
10. **Олексюк О.М., Ткач М.М., Лісун Д.В. Герменевтичний підхід у вищій мистецькій освіті: колект. монограф.** / О.М. Олексюк М.М. Ткач Д.В. Лісун – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 164 с.
11. **Падалка Г.М. педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін).** – К.: освіта України. 2008. – 274 с.
12. **Пехота О.М. основи педагогічних досліджень: навч. посіб.** / О. М. Пехота, І. П. Єрмакова. – 2-ге вид., переробл. І доповн. – К.: Знання, 2013. – 287 с. – (Вища освіта 21 століття)
13. **Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник.** – Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.
14. **Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник.** – 5-те вид., стер. – К.: Знання, 2006 – 307 с.

Додаткова

1. **Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій:** Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 208 с. (Альма-матер)
2. **Абдуллин Э.Б. Методологическая культура педагога-музыканта:** Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Э.Б. Абдуллин, О.В. Ванилихина, Н.В. Морозова и др.; Под ред. Э.Б. Абдулина. – М.: Издательский центр «Акадкмия», 2002. - 272 с.
3. **Попередній розгляд дисертацій та їх захист у спеціалізованій вченій раді:** Навч. посібник. Видання друге, доопрацьоване / За ред. В.І. Лугового, доктора педагогічних наук, професора, академіка НАПН України. – К.: Наук.-вид. відділ НА СБ України, 2010. – 150 с.
4. **Ніколаєва Л.М. Основи науково-дослідницької роботи:** Навч. посібник. - Львів: Сполом, 2003. – 172 с.
5. **Щербакова А.И. Аксиология музыкально-педагогического образования.** – Москва, «Прометей», 2001 – 424 с.
6. **Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень:** Навчальний посібник. – 2-е видання, перероблене і доповнене. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 208 с.
7. **Мозгальова Н.Г. Теорія та методика інструментально-виконавської підготовки майбутніх вчителів музики: Монографія / Н.Г. Мозгальова; за наук. ред. О.П. Щоколової.** – ТОВ «Меркьюрі-Поділля»: Вінниця, 2011. – 488 с
8. **Загвязинский В.И. Методология и методы психолого-педагогического исследования :** учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений/ В.И. Загвязинский, Р. Атаханов. – 3-е изд., испр. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 208 с.
9. **Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти:** Навч.-метод. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 640 с.
10. **Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень:** Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
11. **Кевішас І. Становлення музичної культури школяра.** Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2008. – 288 с.
12. **Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти:** [підручник] / Володимир Черкасов – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – 528 с.